

1) ČO JE RADÓN?

Radón je prírodný rádioaktívny plyn bez chuti a zápachu, ktorý sa nachádza všade okolo nás. Vzniká v pôde a v horninách postupnou premenou uránu, odkiaľ sa uvoľňuje do

- pôdneho vzduchu,
- vody,
- vonkajšieho ovzdušia,
- vnútorného ovzdušia domov a bytov.

2) KDE MA MÔŽE RADÓN OHROZOVAŤ?

Vyšší výskyt radónu je vo vnútornom ovzduší domov a bytov, ktoré sú

- v priamom kontakte s podlažím,
- nesprávne odizolované od zeme,
- nedostatočne vetrané,
- postavené zo stavebných materiálov s vyšším obsahom prírodných radionuklidov.

3) AKO RADÓN VPLÝVA NA ZDRAVIE?

Radón sa dostáva do pľúc dýchaním, kde môže spôsobiť ich poškodenie a môže zvýšiť riziko vzniku rakoviny. Príznaky rakoviny pľúc sa nemusia prejavíť okamžite, ale môžu sa prejavíť o niekoľko rokov až desiatok rokov.

4) POSTOJ SVETOVEJ ZDRAVOTNÍCKEJ ORGANIZÁCIE (WHO) K RADÓNU

WHO odporúča venovať zvýšenú pozornosť problematike radónu. Radón predstavuje po fajčení druhé najväčšie riziko vzniku rakoviny pľúc.

Súvislosť medzi zvýšeným výskytom rakoviny pľúc a radónom bola jednoznačne preukázaná epidemiologickými štúdiami na obyvateľoch v oblastiach s vyšším výskytom radónu v podlaží, v domoch a v bytoch.

Riziko vzniku rakoviny pľúc zapríčinené ožiarovaním radónom môže byť v rozmedzí 3% až 14% v závislosti od priemerného výskytu radónu v krajine.

WHO odporúča krajinám, aby výskyt radónu vo vnútornom ovzduší budov nebol vyšší ako 300 Bq/m³.

Z prieskumov vyplynulo, že **obyvatelia vnímajú ožiarenie radónom ako najmenej významné riziko pre zdravie** v porovnaní s ostatnými rizikovými faktormi ako sú UV žiarenie, röntgenové žiarenie a iné elektromagnetické polia.

Súčasný poznatok potvrdzuje, že najvyššie riziko pre zdravie predstavuje ožiarenie radónom v porovnaní s uvedenými rizikovými faktormi.

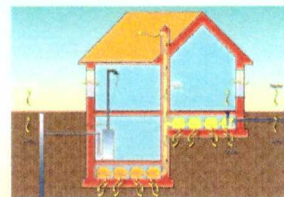

Zdroj: WHO

5) AKO SA RADÓN DOSTANE DO DOMU ALEBO BYTU?

Radón sa do domu alebo do bytu dostáva

- zo zeme cez rôzne otvory, praskliny, netesnosti v stavebnej konštrukcii a difúziou,
- zo stavebného materiálu s vyšším obsahom prírodných radionuklidov, napríklad vyrobeného zo škváry alebo popolčeka,
- z podzemnej vody pri sprchovaní, umývaní alebo varení.

6) AKO MÔŽEM ZISTIŤ, ČI MÁM RADÓN V DOME ALEBO V BYTE?

Prítomnosť radónu nevieme zistiť ľudskými zmyslami, ale meraním. Meranie radónu vo vnútornom ovzduší domov a bytov sa vykonáva jednoduchým meraním spravidla trvajúcim minimálne 3 mesiace organizáciou, ktorá má na to povolenie od ÚVZ SR.

7) AK MÔJ SUSED ZISTIL, ŽE MÁ PROBLÉM S RADÓNOM, MÔŽEM HO MAŤ AJ JA?

Áno, môžem ho mať aj ja. Výskyt radónu vo vnútornom ovzduší domov a bytov je rozdielny a závisí od

- výskytu radónu v pôdnom vzduchu,
- izolačného materiálu,
- stavebného materiálu,
- ročného obdobia,
- spôsobu vetrania,
- vykurovania.

8) AKO SA CHRÁNIŤ PRED RADÓNOM?

Preventívne opatrenia

sa vykonávajú pred výstavbou domu alebo bytu. Cieľom preventívnych opatrení je zabrániť prenikaniu radónu do domu alebo bytu

- použitím vhodných stavebných a izolačných materiálov,
- zabezpečením dostatočného odvetrania domu alebo bytu.

Nápravné opatrenia

sa vykonávajú v existujúcej stavbe, teda dome alebo byte, ktoré zabráni prenikaniu radónu do vnútorného ovzdušia domu alebo bytu. Nápravnými opatreniami môžu byť

- protiradónové bariéry umiestnené v základoch stavby,
- odvetrávacie systémy z podlažia.

Výber najvhodnejšieho preventívneho alebo nápravného opatrenia závisí

- od typu stavby, teda domu alebo bytu,
- vlastností podlažia,
- zisteného výskytu radónu v podlaží alebo vo vnútornom ovzduší domu alebo bytu.

Položenie protiradónovej fólie

Zdroj: Jiránek, M.: Izolace proti radónu

9) KDE MÔŽEM ZÍSKAŤ ĎALŠIE INFORMÁCIE O RADÓNE?

e-mail: radon@uvzs.sr.sk

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
www.uvzs.sr.sk

Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava, hl. mesto so sídlom v Bratislave
www.ruvzba.sk

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre
www.ruvznr.sk

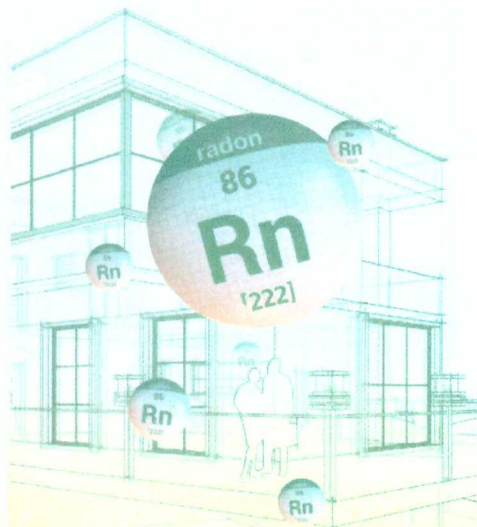
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici
www.ruvzbb.sk

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach
www.ruvzke.sk

Vyrobené s finančnou pomocou WHO v rámci Dvojočnej dohody o spolupráci s MZ SR na roky 2016-2017

Foto: Shutterstock.com, Jiránek, who.int

RADÓN a zdravie obyvateľstva

ÚRAD
VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

World Health
Organization
Country Office in Slovakia
Kancelária WHO na Slovensku

REGIONÁLNY ÚRAD
VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
BRATISLAVA, HL. MESTO
so sídlom v Bratislave

REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
so sídlom v Banskej Bystrici
Cesta k slobode 1, 815 01 Banská Bystrica